

**БУРЯК К. М.,**

кандидат юридичних наук,  
доцент кафедри підприємництва,  
організації виробництва та теоретичної  
і прикладної економіки  
(Український державний хіміко-  
технологічний університет)

УДК 349.2

DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2023.6.37>

## НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТ ПРОТИДІЇ ТА ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИННОСТІ У СІМЕЙНІЙ СФЕРІ

У статті доведено, що злочинність у сімейній сфері набуває безпекового значення, а державна діяльність у цій сфері виявляється неузгодженою і не системною. Особливо значення така постановка питання набуває в умовах воєнного стану, коли багато родин вимушені були залишити країну, і сьогодні своєчасне їх не повернення створює серйозну проблему збереження сім'ї.

У статті зазначено, що одним із найважливіших суб'єктів протидії та запобігання злочинності у сімейній сфері є Національна поліція України. Виокремлено види кримінальних правопорушень, що вчиняються у сімейній сфері. Проаналізовано загальний масив нормативно-правових актів щодо наявності положень, які регулюють питання протидії та запобігання злочинності у сімейній сфері з боку Національної поліції України.

Доведено, що оскільки, сім'я не завжди спроможна виконувати свою головну функцію – забезпечення належного добробуту та виховання дітей, держава повинна всебічно і своєчасно приймати рішення щодо усунення в нормативно правових актах проблемних протиріч, котрі зменшують роль сім'ї в українському соціумі.

Виокремлено роль радників у протидії та запобіганні злочинності у сімейній сфері – це комунікатори між людьми, які потребують допомоги, і тими інституціями, які забезпечують надання цієї допомоги, які самі раніше були в складних життєвих ситуаціях. Також вони на місці з'ясовуватимуть ситуацію щодо кожного конкретного випадку й одразу розв'язуватимуть проблему, а не відклада-тимуть питання подалі в шухляду.

Зазначено, що сімейні радники визначатимуть проблеми громадян у соціальних мережах, надаватимуть інформацію щодо захисту їхніх прав, організуюватимуть спеціалізовану та професійну допомогу державних органів влади. На жаль, на папері та в пресі ця система дуже красиво представлена, а в реаліях жертви сімейного конфлікту, оббивають пороги поліцейських дільниць, де їм ніхто не може допомогти.

Отож, проблема запобігання злочинності у сімейній сфері є однією з давніх проблем, яка залишається вкрай актуальною для нашого суспільства, а тому роль Національної поліції України в запобіганні злочинності у сімейній сфері є не оцінимо важлива, оскільки саме її діяльність спрямована на її припинення, усунення небезпеки для життя і здоров'я всіх членів родини.

**Ключові слова:** поліція, запобігання, злочинність, кривдник, жертва, кримінальне правопорушення.



**Buriak K. M. National Police of Ukraine as a subject of combating and preventing crime in the family sphere**

The article proves that crime in the family sphere acquires a security significance, and state activity in this sphere turns out to be inconsistent and not systematic. Such a statement of the question becomes especially important in the conditions of martial law, when many families were forced to leave the country, and today their timely return creates a serious problem of preserving the family.

The article describes that the National Police of Ukraine is one of the most important actors in combating and preventing crime in the family sphere. The types of criminal offenses committed in the family sphere are singled out. The general array of normative legal acts regarding the presence of provisions regulating the issue of combating and preventing crime in the family sphere by the National Police of Ukraine was analyzed.

It has been proven that since the family is not always able to fulfill its main function – ensuring the proper well-being and upbringing of children, the state must comprehensively and timely make decisions on the elimination of problematic contradictions in regulatory and legal acts that reduce the role of the family in Ukrainian society.

The role of counselors in combating and preventing crime in the family sphere is singled out – they are communicators between people who need help and those institutions that provide this help, who themselves were previously in difficult life situations. Also, they will find out the situation in each specific case on the spot and solve the problem immediately, instead of putting the issue away in a drawer.

It is noted that family counselors will identify citizens' problems in social networks, provide information on the protection of their rights, and organize specialized and professional assistance from state authorities. Unfortunately, on paper and in the press, this system is presented very beautifully, but in reality, victims of family conflict are lining the thresholds of police stations, where no one can help them.

So, the problem of preventing crime in the family sphere is one of the old problems that remains extremely relevant for our society, and therefore the role of the National Police of Ukraine in preventing crime in the family sphere is inestimably important, since its activities are aimed at stopping it, eliminating the danger for the life and health of all family members.

*Key words: police, prevention, crime, offender, victim, criminal offense.*

**Постановка проблеми.** Оскільки, останнім часом злочинність у сімейній сфері набуває безпекового значення, а державна діяльність у цій сфері виявляється неузгодженою і не системною, в даній статті мова буде йти про Національну поліцію України як суб'єкта протидії та запобігання злочинності у сімейній сфері. Особливо значення така постановка питання набуває в умовах воєнного стану, коли багато родин вимушені були залишити країну, і сьогодні своєчасне їх повернення створює серйозну проблему збереження сім'ї.

Варто погодитися з думками вітчизняних вчених, котрі у власних дослідженнях, пропонують провести докорінні зміни законодавства та правозастосовної практики, з метою збереження сім'ї та її належна охорон з боку держави, розроблення науково-обґрунтованих кримінологічних моделей протидії та запобігання злочинності у сімейній сфері.

Маємо надію, що після нашої перемоги над державою агресором, наукові здобутки вітчизняних вчених стануть в нагоді для покращення добробуту родини і створять підґрунття зменшення кількісних і якісних показників вчинення в сімейній сфері кримінальних правопорушень. Оскільки проблема злочинності у сімейній сфері в Україні виникла не сьогодні, вона і раніше була предметом наукових розвідок вітчизняних вчених, і в значній мірі спричинена умовами перехідного періоду нашого суспільства, а тому була міцно прихована забороною втручання держави в особисте та приватне життя людей.



Водночас, варто наголосити, що і самі члени сім'ї не бажали виносити цю проблему на осуд суспільства (а що скажуть на роботі, а як дивитися в очі сусідам тощо). Типовою стала ситуація, коли на виклик жертви домашнього насильства прибуває патруль Національної поліції України або дільничний поліцейський, і остання, як не прикро, виправдовує кривдника, пробачає його і не вдається до спроб правового захисту. Про це неодноразово заявляють працівники поліції під час їх опитування щодо протидії та запобігання злочинності у сімейній сфері.

Найнебезпечніше, як показує дослідження, після залишення поліцією квартири де відбувся сімейний конфлікт, він знову повертається у то русло з якого все починалося. Цикл вчинення протиправного діяння кривдником у сімейній сфері повторюється, а тому його інтенсивність постійно зростає. І жертва вимушена знову звертатися до поліції.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Окремими питаннями, присвяченими вивченню ролі національної поліції України як суб'єкта протидії та запобігання злочинності у сімейній сфері займалися Л. В. Крижна, Б. М. Головкін, О. І. Белова, О. В. Ковальова, О. І. Зазимко, О. Д. Коломосьць, М. Ю. Самченко, О. В. Бойко, А. Б. Блага, М. Г. Кузнецов, Л. М. Барбарош, Д. М. Тичина.

**Метою статті** є виокремлення Національної поліції України як суб'єкта протидії та запобігання злочинності у сімейній сфері. Для реалізації вказаної мети варто вирішити такі завдання: проаналізувати стан наукового дослідження проблеми та матеріали вже існуючих наукових публікацій; виявити та розкрити серед них положення що стосуються діяльності Національної поліції України у сфері запобігання домашній злочинності; об'єднати їх за спільними ознаками та сформулювати власні висновки.

**Виклад основного матеріалу.** Беззаперечно свого наукового і правового осмислення злочинність, як суспільно-небезпечне явище, що вчиняється у домашній сфері набула у ХХІ столітті з прийняттям Верховною Радою України у 2017 році нового Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» та внесенням змін і доповнень до Кримінального кодексу України, а також змінами і доповненнями у 2019 році.

Необхідно зазначити, що прийняття Верховною Радою України Закону України від 6 грудня 2017 року № 2227-VIII «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству щодо жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами» (далі – Закон України № 2227-VIII) Кримінальний кодекс України доповнено новими статтями, які передбачають наступні склади кримінальних правопорушень, що вчиняються у домашній сфері:

1) ст. 126-1 «Домашнє насильство», тобто умисне систематичне вчинення фізичного, психологічного або економічного насильства щодо подружжя чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах, що призводить до фізичних або психологічних страждань, розладів здоров'я, втрати працездатності, емоційної залежності або погіршення якості життя потерпілої особи, – карається громадськими роботами на строк від ста п'ятдесяти до двохсот сорока годин, або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до п'яти років, або позбавленням волі на строк до двох років;

2) ст. 151-2 «Примушування до шлюбу» тобто примушування особи до вступу в шлюб або до продовження примусово укладеного шлюбу, або до вступу у співжиття без укладання шлюбу, або до продовження такого співжиття, або спонукання з цією метою особи до переміщення на територію іншої держави, ніж та, в якій вона проживає, – караються арештом на строк до шести місяців або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на той самий строк;

3) ст. 134 КК України «Незаконне проведення абортів або стерилізації» викладена в новій редакції – тобто примушування до абортів без добровільної згоди потерпілої особи – карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на строк до трьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого;



4) ст. 152 КК «Згвалтування» тобто вчинення особою чоловічої чи жіночої статі дій сексуального характеру, пов'язаних із вагінальним, анальним або оральним проникненням в тіло іншої особи з використанням геніталій або будь-якого іншого предмета, без добровільної згоди потерпілої особи» – тобто вчинення особою чоловічої чи жіночої статі дій сексуального характеру, пов'язаних із вагінальним, анальним або оральним проникненням в тіло іншої особи з використанням геніталій або будь-якого іншого предмета, без добровільної згоди потерпілої особи (згвалтування) – карається позбавленням волі на строк від трьох до п'яти років;

5) ст. 153 КК України «Сексуальне насильство» викладене в новій редакції – тобто вчинення будь-яких насильницьких дій сексуального характеру, не пов'язаних із проникненням в тіло іншої особи, без добровільної згоди потерпілої особи [1].

Грунтуючись на наведених положеннях Кримінального кодексу України вбачається, що одним із суб'єктів протидії та запобігання злочинності у сімейній сфері є такий правоохоронний орган як Національна поліція України.

Згідно з ст. 18 Закону України «Про Національну поліцію» одним із обов'язків поліцейського на всій території України незалежно від посади, яку він займає, місцезнаходження і часу доби в разі звернення до нього будь-якої особи із заявою чи повідомленням про події, що загрожують особистій чи публічній безпеці, або в разі безпосереднього виявлення таких подій, є вжиття необхідних заходів з метою рятування людей, надання допомоги особам, які її потребують, і повідомити про це найближчий орган поліції [2].

За нашим дослідженням, а воно кореспондується з іншими дослідженнями у цій сфері проблеми злочинності у сімейній сфері різко змінилася. Варто наголосити, що упродовж 2019 року до Національної поліції України надійшло – 141814 повідомлень з числа яких 98,7% від дорослих і 1,3% від дітей. Переважна кількість заяв та повідомлень надійшла від жінок – 113403 про те, що в їхніх сім'ях вчинено кримінальне або адміністративне правопорушення.

Крім того у 2019 році було виявлено правоохоронними органами державними інституціями і громадськістю 45385 сімей, в яких регулярно чиниться насильство до членів родини, у зв'язку з чим, на профілактичний облік було поставлено 72834 домашніх кривдників [3]. Що річне збільшення вчинення кримінальних правопорушень у сімейній сфері показує аналіз роботи Національної поліції також і у 2020 році. Так, за даними Національної поліції України до них надійшло 208 784 заяв, повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події, пов'язані з домашньою злочинністю.

В тому числі, поліцейськими складено понад 132,7 тис. адміністративних протоколів за фактами вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, невиконання термінового заборонного припису або неповідомлення про місце свого тимчасового перебування (стаття 173-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення).

Усього поліцейськими виявлено та припинено понад 133,6 тис. адміністративних правопорушень за статтею 173-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення та майже 96,2 тис. осіб, які їх учинили, з них 12,2 тис. (12,6%) – повторно.

Протягом 2020 року розслідувано 3319 кримінальних проваджень за кримінальними правопорушеннями, пов'язаними з домашнім насильством, з них за статтею 115 (Умисне вбивство) Кримінального кодексу України – 74, за статтею 121 (Умисне тяжке тілесне ушкодження) – 77, за статтею 122 (Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження) – 64, за статтею 125 (Умисне легке тілесне ушкодження) – 118, за статтею 126 (Побої і мордування) – 140, за статтею 126-1 (Домашнє насильство) – 1669 [4].

На обліку в Національній поліції України у 2020 році перебувало понад 81,9 тис. осіб, які вчинили домашнє насильство, з яких 126 – у зв'язку з виданням обмежувального припису. Поряд з тим, у 2020 році за результатами розгляду заяв, поданих, зокрема, адвокатами безоплатної правової допомоги судами винесено 237 обмежувальних приписів [4].

Підрозділами ж дізнання Національної поліції за 2020 рік розпочато 210 кримінальних проваджень за фактами виявлення кримінальних правопорушень, відповідальність за які передбачено статтею 390-1 Кримінального кодексу України «Невиконання обмежувальних заходів, обмежувальних приписів або не проходження програми для кривдників».



Отож, з 2019 р. у Єдиному звіті про кримінальні правопорушення відображається чисельність випадків домашнього насильства (ст. 126-1 Кримінального кодексу (КК) України) й обліковано 1 068 таких фактів, у 2020 р. число цих кримінальних правопорушень зросло у понад двічі і дорівнювало 2 213, а у 2021 р. – ще на 9,9% до 2 432. І хоча, у 2022 р. відбулося значне зменшення таких випадків до 1498 (–38,4%), у наступний 2023 р. – 2633 (+70,7%) [5].

Це свідчить про те, що особи яким судами встановлюються обмежувальні заходи, часто не дотримуються встановлених обмежень та повторно ставлять під загрозу життя та здоров'я потерпілих осіб. Тобто умисно не виконують покладені на нього обмеження. Щодо звернень громадян про вчинення кримінального правопорушення в сім'ї то в розділу II Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 28 лип. 2017 р. № 650. встановлено, що одним із напрямів діяльності дільничного офіцера поліції є вжиття заходів для запобігання вчиненню домашнього насильства та його припинення [6].

Варто також наголосити, що з метою підвищення довіри громадян до поліції та ефективній протидії злочинності у сімейній сфері Національна поліція України започаткувала різні пілотні проекти зі створення мережі поліцейських мобільних груп проти насильства – «Поліна» (доручення № 1005/05/20–2 «Про впровадження новітніх форм та методів роботи з реагування на факти вчинення насильства в сім'ї» від 27 січня 2017 р.).

Мережа таких поліцейських мобільних груп як пілотний проект почав запроваджуватися в Дарницькому районі м. Києва, Малиновському районі м. Одеса та в м. Северодонецьку (Луганська область). Згодом проект був поширений на Новокодацький район Дніпропетровської області, Суворовський район м. Одеси, Лівобережний район м. Маріуполь, Бердянськ [7, с. 45].

Основним завданням цих груп є створення ефективної системи виявлення, реагування та протидії офіцерами поліції (дільничними офіцерами поліції, працівниками патрульної поліції, ювенальної превенції, слідства, карного розшуку) випадкам домашнього насильства, забезпечення супроводу та захисту для постраждалих та попередження подальшого циклу насильства, а також налагодженню взаємодії поліції із суб'єктам, дотичними до теми насильства, у забезпеченні справедливості при допомозі постраждалим та покаранні кривдників.

Крім того, в Україні вже діє Національна «гаряча» лінія з запобігання домашнього насильства, торгівлі людьми та гендерної дискримінації. Консультації надаються безкоштовно, цілодобово, анонімно і конфіденційно із залученням експертів, зокрема представників Національної поліції. Варто зауважити, що Національна «гаряча лінія» є важливим елементом в системі перенаправлення та надання допомоги жертвам домашньої злочинності та інших видів гендерно зумовленого насильства в Україні.

Слід зазначити, що завдання протидії та запобігання злочинності у сімейній сфері з боку Національної поліції України передбачає і створення умов його раннього виявлення та своєчасної корекції, де ефективно має функціонувати інститут дільничних офіцерів поліції. На них покладені обов'язки щодо своєчасного реагування на кримінальні правопорушення, вчинені в сімейній сфері, сімейно – побутових конфліктів.

Також варто відзначити необхідність введення інституту соціального супроводу дільничними офіцерами поліції сімей, в яких великий ризик виникнення вчинення кримінального правопорушення у сімейній сфері, для яких нерідкі сімейні скандали, побутові конфлікти це норма поведінки приватного життя.

У зв'язку з викладеним наголошуємо на тому, що дане положення вимагає також законодавчих і кадрових рішень. Зокрема, удосконалення потребує роботу дільничних офіцерів поліції в даному напрямі, оскільки вони найбільш наближені до населення, мають реальні можливості оперативного втручання в побутові конфлікти. Їх робота із запобігання злочинності у сімейній сфері теоретично повинна бути досить ефективною при належному її виконанні.

Однак на практиці потенціал інституту дільничних офіцерів у сфері запобігання сімейної злочинності використовується недостатньо. Оскільки, Національна поліція України



обслуговує в установленому порядку частини території де працюють дільничні офіцери поліції, їх спільне завдання не тільки забезпечити належний громадський порядок, а і своєчасно запобігти вчинення кривдником (або кривдницею) кримінального правопорушення у сімейній сфері.

Серед пріоритетних напрямів роботи дільничних офіцерів поліції, і Національної поліції України саме і є вирішення сімейних конфліктів, оскільки вони перші виїжджають на виклик вчинення кривдником (кривдницею) кримінального правопорушення.

Особливо їх комунікація має бути направлена на вирішення сімейних конфліктів – це один із пріоритетних напрямів роботи не тільки дільничних офіцерів поліції, а і поліціантів Національної поліції, які перші виїжджають на виклик вчинення кривдником (кривдницею) кримінального правопорушення.

Отже, як бачимо основним суб'єктом протидії та запобігання злочинності у сімейній сфері є Національна поліція України і особливо дільничний офіцер поліції. Особливості, характер і масштаби роботи, що здійснюється дільничними офіцерами поліції, висувають низку обов'язкових для виконання вимог, основними з яких є:

– точне та неухильне дотримання законів (відомчих нормативних актів МВС України, міжнародно-правових документів) та прав громадян під час виконання службових обов'язків;

– чітке знання і дотримання своїх прав і обов'язків, методів застосування профілактичних заходів, уміле їх використання, правильне та обґрунтовано застосування спецзасобів та зброї.

Зазначені загальні завдання, обов'язки і права знайшли відображення, уточнення і конкретизацію в Інструкції [4]. Зазначене положення наділяє дільничних офіцерів поліції низкою повноважень щодо спеціально-кримінологічного запобігання вчинення кримінальних правопорушень у сімейній сфері. Зокрема, це робота за такими напрямками:

1) загальна профілактична робота – комплекс заходів, спрямованих на виявлення причин та умов, які призводять до вчинення кримінальних правопорушень у сімейній сфері, їх усунення в межах своєї компетенції, проведення профілактично-роз'яснювальної роботи серед членів родини;

2) індивідуальна профілактична робота – комплекс заходів щодо конкретних осіб, схильних до вчинення кримінальних правопорушень у сімейній сфері.

Варто також наголосити, що у сучасній практиці роботи Національної поліції України одним із важливих напрямів їх роботи є саме протидія та запобігання злочинності у сімейній сфері оскільки, згідно з п. 18.2 Положення, записано вміння працівника поліції використовувати у запобіганні правопорушень (кримінальних або адміністративних) можливостей, передбачених Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству». Також дане положення надає право працівнику поліції уживати до кривдників сімейної злочинності наступні запобіжні заходи:

1) виявляти причини і умови, що сприяють вчинення кривдником сімейної злочинності;

2) брати кривдника на профілактичний облік та проводити з ним виховно-попереджувальну роботу;

3) відвідувати сім'ї, члени яких перебувають на профілактичному обліку, за місцем їх проживання і проводять з ними профілактичну роботу;

4) вносити офіційні попередження кривднику домашньої злочинності про неприпустимість вчинення з його боку кримінального правопорушення;

5) приймати та розглядати у межах своїх повноважень, визначених законом, заяви і повідомлення про вчинення з його боку кривдника кримінального правопорушення або про реальну загрозу його вчинення;

6) повідомляти членів сім'ї, де виникає реальна загроза вчинення кримінального правопорушення, про права, заходи і послуги, якими вони можуть скористатися;

7) готують матеріали до суду щодо застосування до кривдника обмежувального припису передбачених Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» та контролюють виконання вимог даного припису;



8) направляють кривдників, які вчинили насильство в сімейній сфері до кризових центрів для проходження корекційної програми тощо [8].

Варто також погодитись з думкою О. Д. Коломойця, що діяльність державних органів у досліджуваній сфері не в повній мірі відповідає реаліям сьогодення, оскільки на практиці не забезпечує в повному обсязі захист прав жертви злочинності у сімейній сфері, відповідно до міжнародних положень та норм вітчизняного законодавства. Зокрема, це стосується відсутності дієвого механізму, який би припиняв домашнє насильство відразу після звернення жертви [9, с. 118].

Окремо варто звернути увагу і на проблему вчинення кримінального правопорушення в сім'ї дитиною. На думку вітчизняної вченої В. О. Іщенко дитина – кривдник визначається як особа, яка не досягла 18 років та вчинила зокрема, таке кримінальне правопорушення як домашнє насильство у будь якій формі [10, с. 56].

Ми переконані, що одним із реальних кроків у вирішенні зазначеної проблеми може бути здійснення заходів щодо підвищення рівня взаємодії і координації всіх державних органів та налагодження тісної співпраці органів Національної поліції із громадськими організаціями. Прикладом такої взаємодії є створення в містах України громадської організації «Сусідська варта», як одна з моделей комунікації поліції і громади. Сусідська варта покликана налагодити комунікацію мешканців будинків із поліцією для підвищення безпеки в громадах. Метою комунікації є те, що громадяни зможуть повідомляти поліцію про проблеми у сфері безпеки та спільно з поліцією шукати вирішення для їх подолання. А поліція у плануванні своєї роботи з питань безпеки має враховувати думку самого населення.

У жовтні 2019 року Міністерство юстиції України започаткувало нову форму протидії та запобігання злочинності у сімейній сфері «Сімейні радники». До речі, сімейні радники надають безоплатну правову допомогу жертві злочинності у сімейній сфері та громадськості. Їх діяльність спрямована на забезпечення захисту прав громадян у сфері сімейного права.

Радники у запобіганні злочинності у сімейній сфері – це комунікатори між людьми, які потребують допомоги, і тими інституціями, які забезпечують надання цієї допомоги, які самі раніше були в складних життєвих ситуаціях. Також вони на місці з'ясовуватимуть ситуацію щодо кожного конкретного випадку й одразу розв'язуватимуть проблему, а не відкладатимуть питання подалі в шухляду.

Відтепер сімейні радники співпрацюватимуть з юристами системи безоплатної правової допомоги, фахівцями державної виконавчої служби Мін'юсту, психологами, співробітниками Міністерства соціальної політики, Національної поліції і за потреби — з представниками інших органів влади.

Фактично сімейні радники визначатимуть проблеми громадян у соціальних мережах, надаватимуть інформацію щодо захисту їхніх прав, організовуватимуть спеціалізовану та професійну допомогу державних органів влади. На жаль, на папері та в пресі ця система дуже красиво представлена, а в реаліях жертви сімейного конфлікту, оббивають пороги поліцейських дільниць, де їм ніхто не може допомогти.

З огляду на викладене пропонується створити сімейний суд або закріплення у кримінальній палаті за суддею обов'язку розглядати кримінальні правопорушення у сімейній сфері. Покласти на суддю обов'язок, за вчинення кримінального правопорушення до кривдника (кривдниці) застосувати також різноманітні виховні заходи впливу, як: відшкодування шкоди працею на користь жертви злочинності у сімейній сфері або громади, вибачення перед членами родини, умовне покарання, відвідування реабілітаційного центру тощо.

Важливо відмітити, що для всебічного вивчення особистості та потреб кривдника злочинності у сімейній сфері суд може звернутися до психологічної експертизи. Вона має бути обов'язковою у випадку застосування до кривдника або кривдниці покарання у виді позбавлення волі на певний строк.

**Висновки.** Отож, проблема протидії та запобігання злочинності у сімейній сфері є однією з давніх проблем, яка залишається вкрай актуальною для нашого суспільства, а тому роль Національної поліції України в запобіганні такої злочинності є не оцінимо



важлива, оскільки саме її діяльність спрямована на її припинення, усунення небезпеки для життя і здоров'я всіх членів родини.

**Список використаних джерел:**

1. Кримінальний кодекс України від 05 квітня 2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 02.10.2023).
2. Про Національну поліцію : Закон України від 02 лип. 2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 20.11.2023).
3. Звіт про результати роботи Національної поліції із запобігання та протидії домашньому насильству за 12 місяців 2019 року. URL: [https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/17-civik-2018/zvit\\_2019/zvit-npu-2019.pdf](https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/17-civik-2018/zvit_2019/zvit-npu-2019.pdf) (дата звернення: 20.11.2023).
4. Звіт про результати роботи Національної поліції із запобігання та протидії домашньому насильству за 12 місяців 2020 року. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/17-civik-2018/zvit2020/npu-zvit-2020.pdf> (дата звернення: 20.11.2023).
5. Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування. URL: <http://www.gp.gov.ua/ua/stat.html>. (дата звернення: 20.11.2023).
6. Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 28 лип. 2017 р. № 650. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1219-10> (дата звернення: 20.11.2023).
7. Калашник О., Віллс Е. Протидія домашньому насильству : практичний посібник для поліцейських. Київ, 2018. 75 с.
8. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07 грудня 2017 р. № 2229-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19> (дата звернення: 20.11.2023).
9. Коломоець О. Д. Адміністративно-правове регулювання відповідальності за вчинення насильства у сім'ї, невиконання захисного припису або не проходження корекційної програми : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Запоріжжя: Класичний приватний ун-т, 2010. 223 с.
10. Іващенко В.О. Окремі питання запобігання та протидії підрозділами ювенальної превенції національної поліції України домашньому насильству, вчиненому дітьми. *Кримінологічна теорія і практика: досвід, проблеми сьогодення та шляхи їх вирішення* : матеріали між від. наук. – практ. круглого столу 04 листоп. 2021р. Київ : Нац акад. внутр. справ, 2021. 206 с.

